

Ulkoasiainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Bulgarian, Kroatian, Latvian, Liettuan, Puolan, Romanian, Slovakian, Slovenian, Tshekin tasavallan, Unkarin ja Viron kanssa tehtyjen sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevien sopimusten ja niiden eräiden määräysten voimaansaattamisesta annettujen lakien kumoamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Bulgarian, Kroatian, Latvian, Liettuan, Puolan, Romanian, Slovakian, Slovenian, Tshekin tasavallan, Unkarin ja Viron kanssa tehtyjen sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevien sopimusten ja niiden eräiden määräysten voimaansaattamisesta annettujen lakien kumoamisesta (HE 18/2023 vp): Asia on saapunut ulkoasiainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- kaupallinen neuvos Johanna Ala-Nikkola, ulkoministeriö

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Bulgarian, Kroatian, Latvian, Liettuan, Puolan, Romanian, Slovakian, Slovenian, Tshekin tasavallan, Unkarin ja Viron kanssa tehtyjen sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevien sopimusten ja niiden eräiden määräysten voimaansaattamisesta annettujen lakien kumoamisesta.

Euroopan Unionin tuomioistuin antoi maaliskuussa 2018 tuomion (C-284/16), jossa todettiin Euroopan Unionin jäsenvaltioiden kesken tehtyjen kahdenvälisen sijoitussuojasopimusten välityslausekkeet unionin oikeuden vastaisiksi. Tuomion seurauksena EU-jäsenvaltiot julistivat aikomuksensa päättää jäsenvaltioiden väliset kahdenväliset sijoitussuojasopimukset. Suomi on toteuttanut sopimusten päättämisen kahdenvälisesti kunkin sopimusosapuolen kanssa noottienvaihdolla tehdyillä sopimuksilla, jotka ovat jo tulleet voimaan.

Noottienvaihdolla tehtyjen päättämissopimusten voimaansaattamisasetuksilla valtioneuvosto on jo kumonnut asetukset edellä mainittujen valtioiden kanssa tehtyjen sijoitussuojasopimusten voimaansaattamisesta ja sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä annettujen lakien voimaantulosta. Romanian ja Slovakian osalta asetukset sijoitussuojasopimusten voimaansaattamisesta ja

Valiokunnan mietintö UaVM 5/2023 vp

sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta kumoutuu tällä lailla.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2024.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Suomella on ollut investointisuojausopimukset Bulgarian, Kroatian, Latvian, Liettuan, Puolan, Romanian, Slovakian, Slovenian, Tšekin tasavallan, Unkarin ja Viron kanssa. Suomi on irtisanoanut kaikki edellä mainittujen EU-maiden kanssa voimassa olevat kahdenväliset sijoitussuojasopimuksensa Euroopan unionin tuomioistuimen todettua tällaisten sopimusten olevan unionin oikeuden vastaisia.

Eduskunnalle annetaan nyt esitys laiksi, jolla kumottaisiin päätettyjen sijoitussuojasopimusten voimaansaattamislait. Koska päättämissopimukset ovat jo kansainvälisesti voimassa, ei voimaansaattamislakien kumoamisella ole käytännön vaikutuksia. Esityksellä ei myöskään ole valtiontaloudellisia vaikutuksia. Kyse on kansallisesta muodollisuudesta.

Sopimusosapuolten ollessa EU-jäsenvaltioita kyse on EU:n sisällä pitkälti EU:n perusvapauksien käyttämisestä. Näin ollen sijoituksia suojataan jatkossa EU-oikeuden kautta ja jäsenvaltioiden tulee varmistaa tuomioistuintensa antama unionin oikeuden mukainen tehokas oikeussuoja.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Ulkoasiainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 18/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö UaVM 5/2023 vp

Helsingissä 9.11.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Kimmo Kiljunen sd
varapuheenjohtaja Sofia Vikman kok
jäsen Eva Biaudet r
jäsen Vilhelm Junnila ps
jäsen Atte Kaleva kok
jäsen Pia Kauma kok
jäsen Johannes Koskinen sd
jäsen Veijo Niemi ps
jäsen Jussi Saramo vas
jäsen Tytti Tuppurainen sd
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Harry Harkimo liik
varajäsen Ville Skinnari sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tiina Larvala